

Ion Luca Caragiale

Copilăria lui Ion Luca Caragiale

La 30 ianuarie 1852, în satul Haimanale, lângă Ploiești, se naște cel care avea să devină marele cronicar satiric al epocii sale. Pe mama lui, o chema Ecaterina Caraboa, pe tatăl său Luca Caragiale, iar pe sora lui, Elena.

Micul Ion Luca a zburdat până a fost dat la școală, prin poienile pădurii mănăstirești, din apropierea casei.

Anii de școală

În 1859, Caragiale merge la școală. Primele învățături le primește de la preotul Marinache, parohul bisericii Sfântul Gheorghe din Ploiești. Ion urmează cursul primar (clasele a II-a până la a V-a) la Școala domnească nr.1 din orașul său natal. Fără prea multă bătaie de cap și râvnă după distincții, dar prevăzut cu putere de asimilare și memorie, Ion Luca reușește al treilea, premiant cu coroniță, primind ca premiu, cărți.

Scriitorul își va aminti cu recunoștință de învățătorul său din clasa a III-a, Bazil Drăgoșescu.

Mai târziu, se produce un eveniment covârșitor, care a rămas adânc săpat în inima lui Ion, și anume, vizita domnitorului Cuza la Ploiești, când acesta din urmă a intrat în clasa lui Bazil.

1864-1867 Ion frecventează gimnaziul Sf.Petru și Pavel din Ploiești.

În 1868, Luca, instalat cu mama lui la București, probabil în casa lui Costache Caragiali, nepotul devine elev al clasei de declamație și mimică a acestuia, la Conservator.În toamna anului 1868 îl cunoaște pe Mihai Eminescu, pe atunci sufler în trupa lui Mihail Pascaly.Poetul, în vârstă de 16 ani, i-a făcut o impresie puternică.După mulți ani își va aminti cu emoție de acest început al prieteniei lor.

Începutul anilor lui publicistice și literare

1876-1877, Luca este corector la ziarul liberal “Unirea democratică”.Din august până în septembrie, împreună cu Frédéric Damé, scoate ziarul “Națiunea română”.În 1877 scoate “Calendarul claponului”.Tot în decembrie începe să publice în “Rpmânia liberă”, articolele care compun: “O cercetare critică asupra teatrului românesc”.

În anul 1870, tânărul Ion Luca Caragiale e numit copist la Tribunalul Prahova și cunoaște lumea micilor funcționari, cu dramele și meschinările ei, lume care-i va anima în special “momentele”.

Dar, dincolo de experiența de viață câștigată, meseria de copist nu-i place și Caragiale lucrează, succesiv, în calitate de corector și colaborator la diferite ziare, apoi ca traducător de piese la Teatrul Național.

Debutul său literar l-a făcut la revista “Ghimpele”, unde colaborează cu versuri și proză satirică până în anul 1875. Caragiale mai colaborează la revista “Convorbiri literare” și ziarul “Telegraful”. El scoate revista umoristică “Claponul”, pe care o redactează singur, în anul 1877. În februarie 1878, solicitat de Eminescu, Ion Luca începe să lucreze în redacția ziarului conservator “Timpul”, unde strălucitul trio e completat de Ioan Slavici. Pe 26 mai 1878, Luca participă la ședințele “Junimii”, care se țineau acasă la Titu Maiorescu.

Piese de teatru, momente, schițe, povestiri

Anul 1879 marchează “lovitura de teatru” pentru afirmarea sa literară: apare în “Convorbiri literare” comedia “O noapte furtunoasă” a cărei reprezentare pe scena Teatrului Național a fost întreruptă, datorită reacției violente a unui public care se recunoaște în personaje.

Caragiale deschide astfel seria capodoperelor sale care îl consacrau ca cel mai de seamă reprezentant al dramaturgiei românești. Un an mai târziu a scris “Conu Leonida față cu reacțiunea”, în care ridiculiza teama de revoluție a “politicienilor” de cafea și pasențe, ajunși în decrepitudine.

Colaborează între timp la ziare, iar în 1881-1882 funcționează, ca și Eminescu, în calitate de revizor școlar.

Peste doi ani, în 1884, are loc prima reprezentare a piesei “O scrisoare pierdută”, ascutită satiră la adresa politicienilor vremii. Cu “D-ale carnavalului”, premiată la un concurs al Teatrului Național în 1885, se încheie ciclul comediilor. Ultima piesă, drama “Năpasta”, a fost inspirată din lume satului.

După 1890, activitatea de creație a lui Caragiale se orientează îndeosebi spre genul satiric scurt, realizând celebrele sale “Momente”, precum și o parte din nuvele.

Spre deosebire de comedii, momente și schițe, unde comicul e suveran, nuvelele se constituie ca un teritoriu aparte, în care se interferează elementul comic cu cel tragic.

Tonul, preocupările și tehnica acestora amintesc de dramaturgul Caragiale. O parte din nuvele abordează zonele psihologiei (“O făclie de Paște”), celelalte precum “Cănuță om sucit”, “Abu-Hassan”, “Calul dracului”, fiind construite prin împletirea strânsă a fantasticului cu umorul. Ion Luca Caragiale a scris de asemenea nuvela “Două loturi”.

În anul 1893, împreună cu publicistul și scriitorul Anton Bacalbașa, scoate revista “Moftul român”, în care își publică schițele. În 1894, împreună cu George Coșbuc și Ioan Slavici, Caragiale scoate revista “Vatra”. Tot în acest an, dramaturgul este pentru scurt timp, patron al “Berăriei Academice”.

În 1896, colaborează cu articole la diverse publicații, ca “Lumea veche”, “Ziua”, “Adevărul”. În același an, tipărește volumul “Schițe ușoare”. Pe 14 aprilie 1896 e redactor al săptămânalului “Epoca literară”, anexă a ziarului “Epoca”.

Caragiale a creat numeroase schițe: (“D-l Goe”, “Vizită” etc.).

În 1905, scriitorul Ion Luca Caragiale se stabilește definitiv la Berlin. Începe să lucreze la comedia “Titircă, Sotirescu & C-ie”, în care urmau să apară personaje din “O noapte furtunoasă” și “O scrisoare pierdută”.

În anul 1910, apare ultimul volum dat la tipar de scriitor: “Schite nouă”. În 1911, Ion colaborează la ziarul “Românul” din Arad și ia parte la diverse manifestări ale românilor transilvăneni.

9-22 iunie 1912, scriitorul moare subit în locuința sa de la Berlin. În noiembrie 1912, corpul neînsuflețit al lui Caragiale e adus în țară și înmormântat la cimitirul Șerban-Vodă.

“ O scrisoare pierdută”

Anul 1884 rămâne înscris în istoria literaturii noastre cu cifre de aur, marcând un punct de altitudine maximă în dramaturgia românească. În seara zilei de 13 noiembrie a aceluși an, Teatrul Național din București a reprezentat pentru prima dată comedia “O scrisoare pierdută”, în interpretarea unei echipe de actori foarte talentați, cei mai mulți tineri, care, aproape fără excepție, au dat deplină satisfacție spectatorilor și autorului.

Prin comedia “O scrisoare pierdută”, dramaturgia românească a făcut saltul ce a înscris-o pe orbita marii literaturi universale.

Primii interpreți ai rolurilor principale au fost:

- Constantin Nottara (Ștefan Tipătescu)
- Ion Pascu (Agamemnon Dandanache)
- Ioan Petrescu (Zaharia Trahanache)
- Alexandru Catopol (Tache Farfuridi)
- Iancu Niculescu (Nae Cațavencu)
- Ștefan Iulian (Ghiță Pristanda)
- Mihail Mateescu (Cetățeanul turmentat)
- Aristizza Romanescu (Zoe Trahanache)

“O noapte furtunoasă”

Comedia “O noapte furtunoasă” a apărut pe scenă pe 18 ianuarie 1879.

Interpreți ai comediei:

-“Jupân Dumitrache Titircă Inimă-Rea”(căpitan în garda civică)

-“Nae Ipingescu” (amic politic al căpitanului)

-“Chiriac” (om de încredere a lui “Dumitrache”)

-“Spiridon”(băiat bogat în casa lui “Titircă”)

-“Rică Venturiano”(arhivar la o judecătorie de ocol,publicist)

-“Veta”(consoarta lui “Jupân Dumitrache”)

-“Zița” (sora “Vetei”)

“Conul Leonida față cu reacțiunea”

Această piesă de teatru este de fapt o farsă.Ea a apărut în anul 1880 și înfățișează mic-burghezul liberal ale cărui opinii politice, nu sunt altceva decât simple simulacre ale unor idei democratice, ca în esență mentalitatea lui Leonida.

Interpreți ai acestei piese de teatru:

-“Conul Leonida” (pensionar, 60 de ani)

-“Coana Efimița” (soția lui, 56 de ani)

-“Safta” (slujnica lor)

“D-ale carnavalului”

Comedia “D-ale carnavalului” a fost elaborată și jucată în cursul anului 1885, primind și un premiu în cadrul concursului organizat de conducerea Teatrului Național.

Interpreți ai comediei:

- “Nae Girimea” (frizer și subchirurg)
- “Iancu Pampon”
- “Mache Razachescu” (i se mai spune și “Crăcănel”)
- “Un candidat de la percepție”
- “Iordache”
- “Un ipistat”
- “Didina Mazu”
- “Mița Baston”
- “Un chelner”
- “O mască”
- “Măști, public, sergenți de noapte”

“Năpasta”

Drama “Năpasta” s-a reprezentat la 3 februarie 1890, fără să se bucure de o primire bună din partea publicului. Caragiale surprinde în această Năpasta, un episod dramatic din viața satului de atunci. Deși drama lui Caragiale nu ne înfățișează un conflict social, nu lipsește elementul puternic de critică socială.

Interpreți ai dramei “Năpasta”:

- “Dragomir” (cârciumar)
- “Gheorghe” (învățătorul satului)
- “Ion” (ocnaș)
- “Anca”(soția lui “Dragomir”)
- câțiva oameni